

Amts- og Kommunestyret i Danmark*) og Kvindernes Deltagelse deri efter Lov af 20. April 1908.

Nedenstaaende Grundtræk fremkommer efter Anmodning fra Redaktionen som Uddrag af et Foredrag, holdt i Fyens Forsamlingshus i Odense den 20. September 1908 for Repræsentanter for de fynske Kredse.

Den, der ønsker at se den Baggrund, paa hvilken Udviklingen er skreden frem Trin for Trin, og en fyldigere Oplysning end en Bladartikel yder Plads til, henviser jeg til Historien, Arkiver og Love. —

Et godt samlet Arbejde har vi i Dr. P. Munchs Samfundslære. —

Sidste Del af Foredraget, hvorom Diskussionen drejede sig, er her udeladt. —

Svendborg i November 1908.

Anna Jagd.

Under Enevælden var Kongens Vilje Lov.

Efter Grundlovens § 2 er nu den lovgivende Magt hos Kongen og Rigsdagen i Forening.

Naar et Lovforslag er indbragt i Rigsdagen, forhandlet og vedtaget enslydende i begge Ting, og derefter forsynet med Kongens Underskrift, da er det Lov, og nu er det Ministrenes Pligt at sørge for Lovens Gennemførelse og Overholdelse.

Ministerierne svarer til Enevældens Kollegier med den Forandring, at medens alle Medlemmer i et Kollegium var lige ansvarlige og havde lige Stemme, er Ministeren som Formand i et Ministerium den eneste ansvarlige og den, der afgør en Sag. Selvfølgelig samarbejder han med Departementschefer, Kontorchefer og Fuldmægtige.

Lovenes Gennemførelse.

Naar Ordreerne derom er udgaaet fra Ministeriet, sættes de i Værk omkring i Landet af en Række stedlige Myndigheder.

Disse falder som næsten overalt i konstitutionelle Stater i 2 Grupper: **S t a t s m e m b e d s m æ n d**, der udnævnes af Re-

geringen og de kommunale Raad, der vælges af Befolkningen i Amter, Byer og Sogne.

Statsembedsmændene leder de Sager, som skal ordnes ens for hele Riget, f. Eks. Hær, Telegraf og Postvæsen o. s. v.

De kommunale Raad ordner de Sager, der væsentlig kun vedkommer den enkelte By (eller Sogn) for sig.

Embedsstanden.

Allerede i Middelalderen fandtes kongelige Embedsmænd. Lensmændene var saadanne, der udnævntes af Kongen. Disse var mægtige Adelsmænd, der i Reglen ikke lod sig besvære af deres kgl. Herrer, men regerede efter eget Tykke.

Herreds- og Byfogeder udnævntes i Reglen af Lensmændene.

De første var Bønder, de sidste jævne Borgere. Ingen af dem havde særlig Uddannelse i Lovkundskab, og hver havde deres særegne Gerning at passe ved Siden af . Retfærdighed sad ikke til Højbords og Bestikkelser dreves i stor Maalestok.

I Embedssager fandtes stor Uorden. Efter Enevældens Indførelse 1660 ansattes fastlønnede Amtmænd ved Forordning af 19. Febr. 1662, der først valgtes blandt de adelige Lensherrer, som ikke havde været særlig paapasselige i deres Embedsførelse, men efterhaanden bedres Forholdene, og fra Begyndelsen af det 18. Aarhundrede udviser Embedsbøgerne større Orden.

Herredsfogeder, Byfogeder, Borgmestre og Raadmænd udnævntes efter 1660 af Kongen; de havde den daglige Styrelse og Retsplejen under sig.

Paa en Del adelige Godser fandtes Birkedommere, der udnævntes af Godsejerne.

Alle disse Embedsmænd var vedblivende Bønder og Borgere med ringe Oplysning, mange kunde vanskeligt læse og skrive.

*) København undtagen.